

สรุปประเด็นให้สัมภาษณ์

ของ

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ในรายการ “จุดเปลี่ยนประเทศไทย”

เรื่อง “การปฏิรูปด้านกฎหมายในร่างรัฐธรรมนูญ”

ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (ช่อง NBT)

วันจันทร์ที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

การปกครองแบบระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองโดยใช้กฎหมายเป็นกติกากำหนดแนวทางสำหรับการที่รัฐจะใช้อำนาจปกครองประชาชน เพื่อไม่ให้เกิดการล่วงล้ำสิทธิเสรีภาพของประชาชนเกินกว่าที่จะต้องเป็น แต่กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันบางส่วนมีความล้าสมัยหมดความจำเป็นไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือมีการบังคับใช้กฎหมายโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชนที่มีบทลงโทษแตกต่างกันไป ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งและเกิดการไม่เคารพในกฎหมายเพิ่มมากขึ้น รวมถึงการไม่ยอมรับคำตัดสินหรือคำพิพากษาของศาล ปัญหาเหล่านี้เกิดจากการใช้ดุลพินิจโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น การอนุมัติ การอนุญาตตามกฎหมายที่ไม่ถูกต้อง เพราะเจ้าหน้าที่ของรัฐขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่ชัดเจนหรือปฏิบัติหน้าที่ใช้ดุลพินิจอย่างไม่ตรงไปตรงมา

ระบบกฎหมายไทยในปัจจุบันควรมีการพัฒนาเพิ่มขีดความสามารถเพื่อให้กฎหมายนั้นส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ประชาชนในทุกมิติได้ (Better Life) เช่นเดียวกับในกลุ่มประเทศ OECD ที่ได้มีการพัฒนากฎหมายเพื่อชีวิตที่ดีกว่า (Better Regulations for Better Lives) ดังนั้น ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงได้มีบทบัญญัติให้มีการปฏิรูปด้านกฎหมาย ดังนี้

๑. ปรับปรุงเนื้อหาสาระและตัวบทกฎหมายให้มีความชัดเจนมากขึ้น เพื่อลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้น้อยลง เกิดความสมดุลและความเป็นธรรม

๒. ผู้บังคับใช้กฎหมายต้องมีการปฏิรูปอย่างจริงจัง ใช้ดุลพินิจในการอนุมัติหรือการอนุญาตตามกฎหมายอย่างตรงไปตรงมา มีความรู้ในตัวบทกฎหมายและเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างถูกต้อง ซึ่งนำไปสู่การใช้ดุลพินิจอย่างเหมาะสมตามหลักธรรมาภิบาล

๓. ประชาชนต้องเข้าถึงและเข้าใจกฎหมายเพิ่มมากขึ้นได้โดยสะดวกเพื่อจะได้ปกป้องเสรีภาพของตนได้

นอกจากนี้ร่างรัฐธรรมนูญได้ให้ความสำคัญในขั้นตอนและกระบวนการตรากฎหมาย โดยให้ประชาชนทุกคนในสังคมต้องมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เพื่อที่จะได้นำความต้องการที่แท้จริงของประชาชนมาประกอบการตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย มีการตรวจสอบความจำเป็นก่อนการตรากฎหมาย (Regulatory Impact Assessment ; RIA) ทุกฉบับเพื่อให้กฎหมายที่ตราขึ้นจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน เพื่อที่จำเป็นและมีกลไกที่เหมาะสม และให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายในรอบระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้กฎหมายมีความทันสมัยลดภาระแก่ประชาชน ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับก่อนๆ ไม่เคยกำหนดให้มีกระบวนการดังกล่าว นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีการปฏิรูประบบการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมายเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพกฎหมายให้เป็นผู้มีความรอบรู้ มีนิติทัศนะ และยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมของนักกฎหมาย

ทั้งนี้ การปฏิรูปกฎหมายเป็นเรื่องสำคัญเร่งด่วน ซึ่งรัฐบาลได้ดำเนินการจนมีการ
ประกาศใช้เป็นกฎหมายมาแล้ว ๒ ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณา
อนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ และพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ.
๒๕๕๘
